

Abstracts III

Sammanfattningar av metodrapporter från SCB

R&D Report
Statistics Sweden
Research-Methods-Development
1990:15

INLEDNING

TILL

R & D report : research, methods, development / Statistics Sweden. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1988-2004. – Nr. 1988:1-2004:2.

Häri ingår Abstracts : sammanfattningar av metoderapporter från SCB med egen numrering.

Föregångare:

Metodinformation : preliminär rapport från Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån. – 1984-1986. – Nr 1984:1-1986:8.

U/ADB / Statistics Sweden. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1986-1987. – Nr E24-E26

R & D report : research, methods, development, U/STM / Statistics Sweden. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1987. – Nr 29-41.

Efterföljare:

Research and development : methodology reports from Statistics Sweden. – Stockholm : Statistiska centralbyrån. – 2006-. – Nr 2006:1-.

Abstracts III

Sammanfattningar av metodrapporter från SCB

R&D Report
Statistics Sweden
Research-Methods-Development
1990:15

Från trycket
Producent
Ansvarig utgivare
Förfrågningar

November 1990
Statistiska centralbyrån, utvecklingsavdelningen
Åke Lönnqvist
Inga-Lill Pettersson, 08-783 49 56

© 1990, Statistiska centralbyrån
ISSN 0283-8680
Printed in Sweden

FÖRTECKNING ÖVER METODRAPPORTER UTARBETADE VID SCB

Redaktionskommittén för metodseminarier och metodinformation utger tre gånger per år förteckningar (Abstracts I - III) innehållande sammanfattningar av metodrapporter utarbetade vid SCB. Förteckningen omfattar sådana rapporter som redaktionskommittén fått kännedom om och gör inte anspråk på att vara komplett.

Rapporterna är uppdelade på metodområdena:

- statistiska metoder
- mätteknik
- databehandling
- samordning och standarder
- övriga metodfrågor

Sammanfattningarna är i regel gjorda av författarna själva. I övriga fall har sammanfattningen gjorts av någon medlem av redaktionskommittén, varvid sammanfattningen är signerad "RED".

Ett exemplar av varje rapport finns på SCBs bibliotek. Rapporter-
na kan också rekvideras från Inga-Lill Pettersson, (U/LEDN, SCB,
115 81 Stockholm, tel 08-783 49 56).

Kvarvarande exemplar av tidigare utkomna Promemorior från P/STM
(U/STM) och "Gula serien", E- och S-serierna, samt R&D Report
kan rekvideras från Inga-Lill Pettersson U/LEDN, SCB, 115 81
Stockholm, tel 08-783 49 56) eller från Ingvar Andersson (U/ADB,
SCB, 115 81 Stockholm, tel 08-783 41 47).

Redaktionskommittén består av

Gunnar Brånvall	A/ST-S	ankn 4704	
Monica Rennermalm	AM/LEDN-S	4643	
Esbjörn Ohlsson	F/STM-S	4513	
Martin Ribe	I/LEDN-S	4854	
Per Nilsson	U/STM-S	4311	ordförande
Britt Wallgren	U/STM-Ö	6812	
Erik Malmborg	U/ADB-S	4027	
Peter Vorwerk	U/SKOL-S	4708	
Nils Welander	S/PUB-S	4260	
Per Arvelin	D/PU-Ö	6050	
Inga-Lill Pettersson	U/LEDN-S	4956	sekreterare

R&D Reports, Statistics Sweden are published by the Department
of Research & Development within Statistics Sweden. Reports
dealing with statistical methods have green covers. Reports
dealing with EDP methods have yellow covers. In addition,
abstracts are published three times a year (light brown covers).

STATISTISKA METODER

I-avdelningen
Claes Andersson
I/LEDN Ref

EVALVERING AV FoB 85, Sysselsättningsdata.
Statistiska Meddelanden Be 42 SM9001

EVALVERING AV FoB 85, Hushållsdata och lägenhets-
data. Statistiska Meddelanden Be 42 SM9002

En rad olika åtgärder har vidtagits för att er-
hålla god kvalitet på statistiken från FoB 85.
Förutom att reducera felet har man vid de se-
naste Folk- och Bostadsräkningarna försökt att
mäta och analysera felet i slutresultaten. Det-
ta har skett genom kontrollundersökningar, även
kallade evalveringar, i anslutning till räkning-
arna. I kontrollundersökningarna har man på ur-
valsbasis samlat in samma uppgifter som i total-
räkningen men tillämpat mer tillförlitliga och
resurskrävande insamlings- och bearbetningsmeto-
der. Genom att jämföra uppgifterna från kontroll-
undersökningen med motsvarande uppgifter från to-
talräkningen har man försökt uppskatta felet i
totalräkningen.

I FoB 85 omfattade evalveringen.

- hushållsdata för bostadshushåll avseende boen-
de, antal barn samt hushållstyp 1,
- bostadsdata för bebodda bostadslägenheter av-
seende antal rum samt för bostadslägenheter i
småhus, använda bränslen i egen panna och värme-
system,
- sysselsättningsdata avseende förvärvsarbete
och yrke.

Tomas Garås F/STM
Ali Otmani F/EPR

METODRAPPORT FÖR TAXI-INDEX. F-METOD Nr 29

SCB har i samarbete med Svenska Taxiförbundet ta-
git fram ett Taxi-index. Syftet är att mäta föränd-
ringar i kostnaderna för taxiverksamhet i Sverige.
Intresset för ett sådant index har uppkommit i sam-
band med avregleringen i taxibranschen den 1 juli
1990. Basperioden för ett nytt taxikostnadsindex har
förlagts till juni 1990, dvs sista månaden före av-
regleringen. Ett första index ska beräknas första
gången för augusti 1990 och sedan varannan månad tills
vidare. Mättidpunkten är den första dagen i respekti-
ve månad. Projektering inklusive en provundersökning
under vintern och våren 1990 har lett fram till pla-
nen för detta taxi-index.

I början av 1991 ska en statistisk utvärdering ske då de första indexerna hunnit beräknas (augusti, oktober och december) och en slutlig plan fastställas för taxi-index.

Folke Carlsson AM/RA
Tomas Garås F/STM

REGRESSIONSESTIMAT MED HJÄLP AV MOMS-REGISTRET
F-METOD Nr 30

Denna PM ger en beskrivning av formelapparat för regressionsestimatorn vid nivå och förändrings-estimation i en urvalsundersökning med designen stratifierat panelurval.

Regressionsestimatorn har praktiskt tillämpats på SCBs omsättningsundersökning (F/SE) där hjälpvariabeln hämtas ifrån momsregistret.

Rapporten har lagts fram på SCBs forskarkonferens om statistiska metodproblem i den ekonomiska statistiken, Maj 1990 i Sunne.

En jämförelse av regressionsestimatens effektivitet har gjorts med de vanliga estimaten både för nivå- och förändringsskattningar. Resultaten verkar lovande för nivåestimatens, men ej så lovande för förändringsestimaten.

Dispositionen är upplagd så att i avsnitt 1 presenteras estimatorernas formler och beteckningssystem. Därefter i avsnitt 2 ges en kort beskrivning av SCBs omsättningsundersökning följt av en redogörelse för hur hjälpvariabeln skapas med hjälp av momsregistret i avsnitt 3. I avsnitt 4 ges en orientering av hur programmeringen av formlerna har gjorts och i avsnitt 5 redovisas några preliminära resultat ifrån utvärderingen av regressionsestimaten och slutligen i avsnitt 6 ges några preliminära slutsatser.

Martin Ribe
I/LEDN

FRÅN EN UNIK STATISTISK VÄRLDSKONGRESS I UPPSALA
R&D Report 1990:13

Det har hållits en matematisk-statistisk konferens i Uppsala med Bernoulli Society och Institute of mathematical Statistics som samarrangörer. Sessionerna var inriktade på olika temata men också fristående föreläsningar gavs från olika statistiska arbetsfält. Kvaliteten på det som presenterades var genomgående hög och många inslag upplevdes som att ny kunskap presenterades från forskningsfronten.

Till de mer framträdande inslagen hörde inslagen som behandlade kriterier för val av modeller vid analys av data, modeller med störande parameterar, differensstudier av tidsserier samt KAOS-teorier vilka beskriver hur slumpvariation kan uppträda i ej slumpberoende förlopp.

Konferensen avslutades med att David Kendall höll en minnesföreläsning över "sannolikhetens fader" Andrey Kolmogorov. Som de flesta erinrar sig lanserade Kolmogorov år 1933 ett sannolikhetsbegrepp som byggde på ett axiomsystem. Han satte därmed på det hela taget punkt för fortsatta stridigheter om sannolikhetsbegreppet som tidigare förevarit mellan främst anhängare till den klassiska definitionen och skrekventister".

DATABEHANDLING

DATI-Projektet
Evert Blom D/LEDN
Ref

RAPPORT FRÅN DATI-PROJEKTETS PRODUKTIONSPROV I
ARBETSKRAFTSUNDERSÖKNINGARNA AUGUSTI 1989 -
JANUARI 1990. R&D Report 1990:11

Rapporten beskriver ett produktionsprov under tiden augusti 1989 - januari 1990 med datorstödda intervjuer (DATI) i arbetskraftsundersökningen (AKU) vid statistiska centralbyrån (SCB). Provet är ett led i ett projektarbete inom SCB som syftar till utveckling av ett generellt system för datorstödda insamlingsmetoder och implementering av systemet i löpande drift för merparten av SCBs intervjuundersökningar.

Rapporten har utarbetats av en grupp bestående av Evert Blom (projektledare), Lars Bergman, Karl-Erik Kristiansson, Anita Olofsson, Åke Pettersson, Margaretha Säfström och Solveig Thudin.

Dag Bråmer
Sten Bäcklund
ICO

COMPUTER STRATEGY FOR EDUCATIONAL STATISTICS.
Report from a short term mission at the ministry
of education, Mozambique, aug 27 - sep 15, 1990
Special Reports MOC 1990:2

The crucial problem for a successful computerization is manpower, human resources. To train and to keep a sufficient number of people, on all levels of qualification, in computer usage within the Ministry, that is the main key of a future development in this area.

Realizing this, the mission concludes that most of the activities have to be directed to

- . organizational matters
- . management of the EDP-function
- . training schemes on a permanent basis
- . a balanced development programme
- . distribution of the know-how to the provincial level (where the competition from the private sector on qualified personell might be less severe than in Maputo) and
- . finally a more concentrated and standardized software utilisation.

The defined areas above indicate that the development activities are part of continuous, interrelated and difficult processes, much influenced by external factors, like competitive salary scales for governmental employees, implementation of a new budget and accounting system and budget restrictions in the governmental sector etc.

Per Cronholm
U/ADB

RIKTLINJER FÖR UTVÄRDERING AV PC-PROGRAMVAROR.
SYS-INFO 1990:12

För att underlätta utvärderingar av programvaror och tolkningen av dessa utvärderingar är det angeläget att dessa så långt möjligt görs enligt likartade kriterier och mallar. Detta SYS-Info innehåller förslag till riktlinjer för utvärderingar av PC-programvaror.

Per Cronholm,
Dan Hedlin,
Annika Lindblom
Klas Lindström
U/ADB

RAPPORTER FRÅN ANVÄNDARGRUPPER. SYS-INFO 1990:10

Detta SYS-info består av fyra rapporter från användargrupper och konferenser kring för SCB väsentliga programvaror:

Dan Hedlin rapporterar från Swedus, som är den svenska användargruppen för SAS. Swedus hade möte den 23 mars 1990 i Stockholm,

Klas Lindström och Annika Lindblom rapporterar från SEUGI, som är den europeiska användargruppen för SAS. SEUGI hade möte i Paris den 14-18 maj 1990.

Dan Hedlin och Annika Lindblom rapporterar från en Konferens kring statistisk programvara i Göteborg den 23-24 april 1990.

Per Cronholm rapporterar från Pansophic User Group, som hade möte i Borgå, Finland den 31 maj - 1 juni 1990. Pansophic är leverantör av bl a EASYTRIEVE PLUS.

Andrew Hessey
U/ADB

THE OFFICE EXECUTIVE CONFERENCE, BRYSSEL
1990-05-02--04. SYS-INFO 1990:11

Under tre dagar i början av maj presenterade IBM sin syn på behovet av ett välfungerande KontorsInformationsSystem. Större delen av konferensen ägnades åt analyser av vad som hänt under 80-talet och vad som kommer att hända under 90-talet.

Andrew Hessey
U/ADB

ORDBEHANDLARE VID SCB. Rapport 1990-10-01

Denna rapport ingår i "Lägesrapport från KIS-projektet, oktober 1990" (se U/ADB nedan). Rapporten innehåller en beskrivning av nuläget på SCB vad avser ordbehandlingsprogram. Ett förslag är att stryka DisplayWrite från listan över rekommenderade program. Återstår Word Perfect (version 5.1) och Word. Målet är att rekommendera en ordbehandlare, men tidpunkten bedöms ej vara den rätta för detta.

Carina Persson U/STM
Marit Jorsäter D/UTV

DATORSTÖD VID DATAINSAMLINGEN. R&D Report 1990:9

Rapporten är resultatet av tre månaders praktikarbete vid U/STM och D/UTV under sommaren 1990, som utförts av Marit Jorsäter och Carina Persson, båda statistikstuderande vid högskolan i Örebro. I arbetet har flera SCBare, speciellt vid D/DC, I/UK och U/ADB hjälpt till med synpunkter och information.

Rapporten är i första hand skriven för produktansvariga och användare och tar endast i begränsad utsträckning upp rena ADB-tekniska frågor.

Syftet med rapporten är att inom verket ge en bred spridning av information om några av de moderna tekniker för datainsamling, som får en allt större användning både vid centralbyråer och hos andra statistikproducenter. Både teknikutvecklingen, ansträngningarna att implementera dess resultat och litteraturen om detta är mycket omfattande. Hos oss finns än så länge enbart ett fåtal produkter, som infört eller försöker införa någon av de tekniker som beskrivs i rapporten. Det är viktigt att SCB inte hamnar på efterkälken.

De tekniker som diskuteras är i första hand sådana, som vi tror är så utprovade att de kan implementeras vid SCB med i stort sett förutsägbara effekter.

U/ADB
Lars Göran Lundell
Ref

LÄGESRAPPORT FRÅN KIS-PROJEKTET, OKTOBER 1990

Denna rapport (som presenterats för SCBs ADB-råd 90-10-09) innehåller en kartläggning över hela området kring KontorsInformationsSystem (KIS). OLIKA KIS-tillämpningar beskrivs och en modell över ett "SCB-KIS presenteras. Förslag till fortsatt projektarbete inom KIS-området presenteras.

HAR DU SJÄLV SKRIVIT NÅGOT SOM RÖR METODER?

Har Du nyligen skrivit någon promemoria, artikel, utkast eller liknande om någon metodfråga vid SCB? Gör då en sammanfattning till ABSTRACTS. Det kan finnas fler intresserade än Du tror! Skriv därför från cirka tre rader till en halv sida, som ger ett hum om vad Ditt papper går ut på. Ange också till vilket metodområde Din rapport hör. Lämna sammanfattningen till Din avdelnings företrädare i redaktionskommittén.

R & D Reports är en för U/ADB och U/STM gemensam publikationsserie, som fr o m 1988-01-01 ersätter de tidigare "gula" och "gröna" serierna. I serien ingår även **Abstracts** (sammanfattning av metodrapporter från SCB).

R & D Reports Statistics Sweden are published by the Department of Research & Development within Statistics Sweden. Reports dealing with statistical methods have green (grön) covers. Reports dealing with EDP methods have yellow (gul) covers. In addition, abstracts are published three times a year (light brown /beige/ covers).

Reports published earlier during 1990:

- 1990:1 (grön) Calibration Estimators and Generalized Raking Techniques in Survey Sampling (**Jean-Claude Deville, Carl-Erik Särndal**)
- 1990:2 (grön) Sampling, Nonresponse and Measurement Issues in the 1984/85 Swedish Time Budget Survey (**Ingrid Lyberg**)
- 1990:3 (grön) Om justering för undertäckning vid undersökningar med urval i "rum och tid" (**Bengt Rosén**)
- 1990:4 (gul) Data Processing at the Central Statistical Office - Lessons from recent history (**M. Jambwa**)
- 1990:5 (beige) Abstracts I - sammanfattning av metodrapporter från SCB
- 1990:6 (grön) Sequential Poisson Sampling from a Business Register and its Application to the Swedish Consumer Price Index (**Esbjörn Ohlsson**)
- 1990:7 (grön) Kvalitetsrapporten 1990 - huvudrapport (NN)
- 1990:8 (grön) Kvalitetsrapporten 1990 - bilagor (NN)
- 1990:9 (grön) Datorstöd vid datainsamlingen (**Carina Persson, Marit Jorsäter**)
- 1990:10 (beige) Abstracts II - sammanfattning av metodrapporter från SCB
- 1990:11 (grön) Rapport från DATI-projektets produktionsprov i arbetskraftsundersökningarna augusti 1989 - januari 1990 (NN)
- 1990:12 (gul) Conceptual modelling and related methods and tools for computer-aided design of information systems (**Bo Sundgren**)
- 1990:13 (grön) Från en unik statistisk världskongress i Uppsala (**M. Ribe**)
- 1990:14 (beige) Bortfallsbarometern nr 5 (**Sonia Ekman, Jan Eriksson, Tomas Garås, Monica Rennermalm, Jan Wretman**)

Kvarvarande **beige** och **gröna** exemplar av ovanstående promemorior kan rekvireras från Inga-Lill Pettersson, U/LEDN, SCB, 115 81 STOCKHOLM, eller per telefon 08-783 49 56.

Kvarvarande **gula** exemplar kan rekvireras från Ingvar Andersson, U/ADB, SCB, 115 81 STOCKHOLM, eller per telefon 08-783 41 47.